

Verslag van een vogelreis naar Marokko met SNP

10 - 21 december 2013

Inezgane, deze romantisch klinkende naam van het stadje ten zuiden van Agadir is de eerste bestemming van de groepsvogelreis naar Marokko. We krijgen vogels van de Atlantische kust, Atlas en Sahara te zien, zo werd ons beloofd. We ontmoeten de deelnemers (7) aan deze reis al voor het inchecken op Schiphol. Paul de Winden is onze gids. Vijf alleen reizende vrouwen gaan mee en wij als echtpaar. Het is al donker als we in Agadir landen. Rond 23.00 uur komen we aan in het hotel. Ondanks dit late uur komen ze voor iedere kamer schotels met een maaltijd en fruit brengen. Wat gastvrij! We zien in het lamplicht palmen, agaves en bloeiende bougainvillea in de tuin.

De volgende morgen vroeg op en dan horen we om 8.45 uur voor het eerst in ons leven de Grauwe Buulbuul. Het gezellige gefluit van deze vogel vergezelt ons overal in de tuin. Ook rondom het hotel hoor je ze in de hoge bomen. Er vliegen ook Boerenwaluwen als we een blokje om lopen en Zwarte Spreeuwen en Huisgorzen. Iedereen geniet. Het is ook fantastisch weer.

Om te beginnen gaan we na het ontbijt naar de Oued Sous. De bermen liggen bezaaid met plastic afval. Dit zegt iets over de ontwikkeling van een land. In de buurt bij een poort naar een van de Koninklijke paleizen, zien we Marokkaanse Eksters (Maghrebekster), zeer bijzonder met het blauwe driehoekje bij het oog, een Roodborsttapuit en een Woestijnklapekster.

Bij het water spotten we Marokkaanse Aalscholvers, een (onder)soort van de Aalscholver met een witte buik, borst en hals. Ook Blauwe Reiger, Kleine Zilverreiger, Koereiger en Lepelaar zijn in beeld. Een paar Steltkluten en Flamingo's lopen vlakbij en zijn voor iedereen goed te zien. Verder zien we veel steltlopers, waaronder Bontbekplevieren, Rosse Grutto, Wulpen, Oeverlopers en Groenpootruiter. Tureluurs roepen om onze aandacht. De Bonte Strandloper vlak onder het stenen dijkje waar we op lopen is duidelijk te onderscheiden van de Krombekstrandloper, maar zonder telescoop kun je de details moeilijk waarnemen, vooral omdat de zon onverbiddelijk in ons gezicht schijnt. Kijk, een paar meeuwen! Paul zegt: "kijk eens goed". We zien de Audouinmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Kokmeeuw en een Dunbekmeeuw. Dus: details bekijken! In de bomen achter ons zien we een zwerm Europese Kanaries. Een Grote Stern vliegt over, ja, en daar is ook de Lachstern.

Na inkopen voor de lunch in plaatselijke winkeltjes rijden we naar het noorden langs de Atlantische kust. Een prachtige route met vergezichten over zee. We lunchen met uitzicht op zee en zien hier onze eerste Diadeemroodstaart.

Diadeemroodstaart

We gaan op zoek naar de Heremietibis in de omgeving van Cap Rhir. Het is hun biotoop, maar er is geen garantie dat we ze ook gaan zien. Ik heb gelezen dat ze vrijwel alleen hier nog voorkomen en er een opgaande lijn zit in hun broedsucces. Zij behoren tot de meest bedreigde vogelsoorten ter wereld. Er zijn er nog zo'n 400 in Marokko (200 paartjes). Dus... vol spanning en doodstil zijn we als we stipjes zien op een zandduin, net voorbij Cap Rhir. Telescopen in de aanslag. Het zijn inderdaad Heremietibissen! We lopen door en tot onze verbazing blijken er een hele rij op een scherpe kam van stuifduinen te zitten. Ik tel ze. Er zitten er nog enkele half verscholen, met de telescoop zie je hun koppen. Het zijn er minstens 60. Het is 27 graden maar niemand let er op. We zijn geobsedeerd door het schouwspel. Ze staan hoofdzakelijk stil, slaan af en toe wat met de vleugels en poetsen zich. Op een zandduin achter de vogels loopt een man. Hij legt zijn bidmatje neer en buigt op zijn knieën. Verder is het doodstil. We schuifelen steeds dichterbij.

Heremietibis

Paul zegt dat ze op sommige reizen niet gespot werden. Hij is ook dol enthousiast. Zo mooi op een rij waar te nemen.

Dan ineens komt er een knul op een knetterende motor over het zandduin. De Heremietibissen vliegen op en strijken vlak voor ons neer. De fotografen grijpen hun kans.

De volgende dag gaan we naar het Parc National de Sous Massa. Dit gebied wordt gekenmerkt door landerijen langs de rivier waar groente wordt verbouwd. Er is spaarzame bewoning aan de andere kant van het zandpad. Het is erg warm, droog en stoffig. Een windje brengt af en toe een wolk stof mee. De Grauwe Buulbuul is alom aanwezig. We spotten zelfs de Zwartkruintsjagra in de palmbomen rondom een verlaten huisje. Ook zien we Palmtortels.

Er komen kleurig gesluierde vrouwen langs op ezels beladen met velerlei groen en takken. Op een gegeven moment sta ik geconcentreerd naar een vogel te kijken totdat iemand zegt: “ga eens opzij”, maar op het zelfde moment voel ik iets warms bij mijn arm. Het blijkt een ezel te zijn. Ik schrik en spring opzij. De ogen van de gesluierde vrouw lachen. Ik ben niet bang van een ezel maar ze zijn zo stil gekomen. De groepsleden liggen in een deuk van het lachen.

We lunchen onder de bomen van een parkeerplaats waar onze Marokkaanse chauffeur Rachid naar toe gereden is. Daarna lopen we weer verder in de brandende zon, de pet zover over mijn voorhoofd dat ik nog net goed door de verrekijker kan kijken. We worden ook door een z.g.n. lokale gids aangesproken die zijn diensten aan biedt. Paul zegt dat hij eens zal aankaarten of het een idee is om gebruik te maken van deze lokale service, maar voor nu lopen we gewoon verder. De man vertrekt. Later worden we weer door een lokale “gids” aangesproken, maar die is minder opdringerig. Hij toont ons de verblijfplaats van een Woestijnsteenuil. In de buurt van de uitmonding van de rivier in zee, zien we Flamingo’s, Marokkaanse Aalscholvers, een grote groep Grote Sterns en vanuit een uitkijktoren, twee Visarenden op het strand en twee Reuzensterms. Er zijn hier nog diverse watervogels te zien zo vlak bij de oceaan.

Eenmaal terug in de bus verlaten we Oued Masse en zien we onderweg op een kale vlakte naast de weg een groep van zo’n 15 Renvogels! In de ondergaande zon zijn ze mooi waar te nemen. De Renvogels bewegen alle kanten op; naar rechts, even later naar links, dan recht vooruit, achteruit en weer naar links. Om de bewegingen van de Renvogels moet ik eigenlijk ontzettend lachen, maar iedereen is bloedserius. Dit is een bijzondere waarneming! Deze waarneming is uniek, misschien maak je dit maar een keer in je leven mee. Daarom zijn we op reis met SNP!

De volgende dag brengt de busreis ons naar het oosten, de vallei van de rivier de Sous. Onderweg stalletjes met groenten en fruit, ezels met mensen en/of producten, alles even kleurrijk. Het wagenpark is sterk verouderd en de uitlaatgassen stinken enorm. Bij de brug over de Oued Sous gaan we naar beneden de rivierbedding in. Het is dramatisch, er is geen druppel water te zien. Het is zo droog dat je een hand in de scheuren van de grond kunt steken. Er groeit nog een enkel schamel struikje (nicotiana?) met lange twijgen. Wel zien we een eenzaam rondfladderende Vale Oeverzwaluw, de enige van deze reis.

In de omgeving van Taroudant wordt het levendig en we zien al snel de contouren van de muren. De roodbruine stadsmuren met kantelen zijn imposant en verbergen een drukke handelsstad. We gaan de poort door en op het moment dat we lekkere koekjes kopen, worden we door een oude man in traditionele kleding meegenomen de souk in. Een straatje met kleden, een straatje met meubelmakers, een met metaalbewerkers en met keukenspullen, enz. We kijken onze ogen uit. De man loopt steeds door en brengt ons binnen in een betegeld huis waar de noten van de arganboom bewerkt worden. Twee vrouwen zitten achter een maalsteen en het raspende regelmatige geluid doet ons aandachtig luisteren als een man uitleg geeft over het bewerkingsproces van de argannoten die tot olie worden vernalen. Niets gaat verloren. De resten van het geheel worden voor veevoer gebruikt. Alles biologisch en ecologisch verantwoord. De oude man gaat ons weer voor, door de souk terug. We betwijfelen of we ooit de bus nog terugvinden. Een straatje met sloffen en slippers, maar er is geen tijd om uit te zoeken of te passen of af te dingen op de prijs, want we zijn met SNP op vogelreis! Onderweg bekijken we enkele malen de fraaie Huisgors, een Marokkaanse specialiteit. We worden netjes door de oude man bij de stadpoort afgezet en bedanken hem (met een fooi).

Huisgors

Na het bezoek aan Taroudant rijden we door naar Ouled Berhil en zoeken een mooie lunchplek met uitzicht over een dal met arganbossen. De bus staat nog niet stil of we zien al twee Grijze Wouwen die een grotere roofvogel hoog in de lucht terroriseren. Dat werd tijd want Paul verlangde al een hele tijd naar de Grijze Wouw, zo zelfs dat hij in de achterhoede van de groep plagerig Paul de Wouw genoemd werd. De grotere roofvogel blijkt een Slangenarend. We zien op de lunchplaats ook volop Theklaleeuwerikken en een Arendbuizerd hoog in een mast.

We rijden na de lunchstop weer verder en stoppen in een mooi stuk arganbos waar geiten in de bomen klimmen. Hier spotten we de Atlasvink, een Woestijnklapekster, Kleine Zwartkop en Torenvalk. We lopen in het verstilte arganbos tot de zon vrijwel onder gaat. In het donker komen we aan in Ouled Berhil waar ons volgende hotel ligt. Riad Hida lijkt wel een kopie van het Alhambra in Granada. Zelfs de aanleg van de tuinen zijn als het Generalife. Het eten is in een nis van een zaal met tegels en stucwerk als het Alhambra.

De volgende dag richting Aoulouz zien we vanuit de bus de Lannervalk (Falco erlangeri) op een elektriciteitsmast zitten. Het is 9.30 uur. We sluipen allen naar buiten en kunnen goed de prachtige “traan” en de gele kruin zien door de telescoop. Hij blijft zo rustig zitten dat de fotografen hem van dichtbij kunnen vastleggen.

Lannervalk

In de buurt bij de brug van Aoulouz zien we de Blauwe Rotslijster en in het water een paaiplaats van vissen, honderden bijeen rond gesteente. Als ik opkijk van de vissen roep ik “een IJsvogel onder de brug”. Hij bidt. Iedereen kan hem zien. Vogelaars mogen niet hard roepen, maar in mijn enthousiasme liep het even uit de hand. Vervolgens gaat de IJsvogel vol in beeld op een kabel zitten en zien we onder de brug in het water een Oeverloper en Witgat. Verderop Koereigers en Kleine Zilverreigers, Marokkaanse Kwikstaarten en Witte, Gele en Grote Gele kwikken. Alles is daar van de partij. Waar water is, is leven! Verder horen we nog een Blauwe Rotslijster zingen die we niet kunnen vinden. De dorpsbewoners slaan vandaag met lange stokken de olijven uit de bomen langs de rivier (Oued Souss). Boerenzwaluwen en Rotszwaluwen vliegen boven ons.

Onze chauffeur Rachid heeft de bus in de schaduw geparkeerd voor de “kofferbaklunch”. We kopen iedere dag gezamenlijk de lunch in. Rachid eet mee en helpt ons met de boodschappen. Hij zoekt verse Marokkaanse broden en blikjes Marokkaanse sardines, verpakte kaas en lekkere tomaten voor ons uit. Als drank drinken we vruchtensap. Als extra nog mandarijnen met de blaadjes er nog aan, die zijn nu volop op de markt. Rachid snijdt iedere dag het brood. Dat ziet hij als zijn taak en wij laten hem dit doen. Hij vindt het een eer, zoals ook het openschuiven van de zijdeur van de bus zijn taak is. De eerste dag wilden we dat nog wel eens zelf doen, maar nee, Rachid schuift de deur voor ons open.

Nu rijden we verder door een onherbergzaam landschap. Rachid vraagt of we zin hebben in saffraanthee. Dat willen we graag proberen. Hij stopt bij het cafeetje in Tinfat. De man vertelt hoe de vrouwen de saffraan uit de bloem halen en schenkt de thee. Degenen die het lekker vinden kopen een gram. Daar kun je toch heel wat potten thee van zetten. Het is kostbaar spul en bijzonder sterk van smaak. En bovendien heel gezond en goed voor allerlei kwaaltjes.

Bij de brug over een bijna droge rivierbedding, net voorbij Ouarzazate en in de richting van ons volgende hotel, zitten 6 Ooievaars bij de rivier. Een grote houten deur gaat open bij ons hotel Riad Dar Daïf en vervolgens is er een binnenplein met tegels en zitjes. Trappen omhoog naar de ingang van het woongedeelte, hier moeten de schoenen uit en berberslofjes aan. Vloeren en muren zijn bedekt met tapijten en kleden. De meesten van de groep (alle alleen-slapers) hebben hun kamer binnen in het huiselijk deel, op een tweede verdieping vlak bij de eetzaal. Wij hebben een slaapkamer aan de buitenkant met een prachtig betegeld balkon met uitzicht over de vallei.

’s Morgens om 7.00 uur, we hebben het raam open, horen we de roep van een Woestijnsteenuil. Later komt er een stelletje Casarca’s met veel lawaai overvliegen.

Na een overvloedig ontbijt met 3 soorten pannenkoekjes in de rijk beklede eetkamer, gaan we tegenover de Riad de vallei in. Er zijn landerijtjes omzoomd door smalle verhoogde paadjes waarover je kunt lopen. Misschien zien we nog eens een Grijze Wouw zegt Paul, we gniffelen. Daar, kijk, Kuifleeuwerikken of zijn het Theklaleeuwerikken? Er vliegen kwikstaarten, Welke? Dan gekrijs, een Torenvalk, nee, een Grijze Wouw, oei, allebei! Ze vliegen naar elkaar toe, het is een gevecht. Een schouwspel, we staan allen aan de grond genageld. Torenvalk en Grijze Wouw rollebollen door de lucht, ze zitten met de klauwen aan elkaar vast. De Grijze Wouw is wel groter, maar de Torenvalk is zo fel. De Grijze Wouw is het zat en gaat er vandoor. Het is de Torenvalk zijn territorium. Paul zal deze Grijze Wouw nooit vergeten en wij ook niet. Dit evenement komt met stip op de lijst.

We lopen door via de akkertjes richting water. Veel vogeltjes onderweg, maar mooi vooral de Woestijnsteenuil die op een richel zit, een Woestijnklapekster, de Graszanger en de Brilgrasmus die we steeds hoorden maar nog niet zagen. We moesten toch wel veel moeite doen om hem in beeld te krijgen. Verder zien we de Kleine Zwartkop, veel Tjiftjaffen, Boerenzwaluwen, Rotszwaluwen en een Atlasarendbuizerd. Als we terug lopen naar het dorp spotten we nog een groepje Woestijnvinken. Ze zitten in een rommelhoekje met wat riet.

Woestijnklapekster

Die middag lunchen we luxe op het binnenplein van een kasbah in de volle zon met parasol. Rachid heeft dit geregeld. Daarna nog een rondleiding in de kasbah; we mogen hier wel met onze schoenen binnen komen. Dan naar de westelijke oever van het stuwmeer El Mansour Eddahbi bij Ouarzazate. Er stroomt een beetje water door een rivier die we volgen richting stuwmeer. Het is hier ook een verdroogd biotoop, wel een stel Casarca's en een paartje Slobeenden en veel kwikstaarten. De Marokkaanse kwik is erg goed te bestuderen. Ze hebben een mooi koppatroon. We zien ook een knalgele Iberische Kwikstaart. De verrassing van de dag is de Woestijntapuit, een fraai mannetje.

Het water van het meer is zover gezakt dat je door een dusdanig verdroogde bedding loopt dat je voeten in de scheuren van de grond kunnen komen. Een gesluierde vrouw op een ezel met manden loopt door het stroompje water. Een andere gesluierde vrouw met laarzen aan ernaast.

Van de overzijde komen een aantal takkenbossen naar ons toe. Deze steken ook het water over. Het blijken ezels beladen met dor hout en mensen gekromd lopend onder een takkenbos. Doodstil lopen ze een eind van ons vandaan ergens heen. Heel in de verte kun je met de telescoop de waterlijn van het ingedroogde stuwmeer zien. Er zit een Zwarte Ooievaar en veel kleiner spul wat niet in detail te spotten is. Het waterpeil is dramatisch laag. We spotten dichterbij nog een Witgat, Oeverloper en Bontbekplevier voordat we weer teruggaan naar ons heerlijke verblijf.

Woestijntapuit

Witkruintapuit

's Avonds krijgt ons eten een Marokkaanse sfeer door het optreden van een vriendelijke oude Berber met een zelf gemaakt snaarinstrument. Het aandoenlijke mannetje straalt iets kinderlijks uit. De liederen en het instrument zijn in Berber traditie zo begrijpen we. Het klinkt melancholisch, maar hij heeft er zelf ook plezier in! Een muzikaal hoogtepunt van deze reis. In de loop van de dagen komt de berber nog al eens ter sprake.

Op de 2^e ochtend in Riad Dar Daïf horen we vanaf ons balkon weer de Woestijnsteenuil roepen. Het blijken er twee. Jammer dat we weer afscheid moeten nemen van dit verblijf. In de bus is het groepsproces in volle gang. Er wordt gepraat en gepraat en Paul roept: “kijken jullie wel of je vogels ziet? Je bent hier op vogelreis”. Hierna stoppen de gesprekken onmiddellijk en houden we ons met de “feiten” bezig. We rijden richting Boumalne Dades, onze volgende bestemming. Onderweg zien we af en toe een Witkruintapuit, Torenvalk en zelfs een Atlasarendbuizerd en Bruine Kiekendief. In Boumalne aangekomen wandelen we langs een oever van de Oued Dadès, horen en zien wat vogels, o.a. Putters, Turkse Tortel, Westelijke Zwarte Roodstaart, Tjiftjaf, Kleine Zwartkop, Grauwe Vliegenvanger, Merel en Huismussen. Het is er groen en er stroomt redelijk wat water in de rivier. Een stuk of 10 Koereigers staan wat verspreid. Dan vangt een Koereiger een kikker. Andere Koereigers komen toegesneld en proberen de kikker te bemachtigen, de Koereiger probeert met kikker te ontkomen. De rest gaat er achteraan. Wij volgen het schouwspel met belangstelling, hoe de kikker uiteindelijk het onderspit delft.

Bij aankomst in het hotel worden we verwelkomd door een in een wit gewaad geklede man gezeten op een enorme goudkleurige stoel. Een theepot en theeglazen staan op een tafeltje met een rood kleed. We krijgen thee van de man met stoïcijnse blik en verwonderen ons over dit tafereel terwijl we ons op de kussens rondom hem neer vleien. Hij lijkt wel een Sultan!

Daarna verwonderen we ons opnieuw. Deze kasbah is zeer ruim opgezet. We hebben zelfs een complete zitkamer voordat we de slaapkamer ingaan. Het is wel erg fris, erg ontspannen zitten of liggen op de banken is er niet bij, maar het is wel erg mooi voor een foto.

Jbel Sarhro is na het ontbijt de bestemming. Het is een steenachtig gebied, op een hoogte van ongeveer 1400m, omgeven door besneeuwde ketens van het Atlasgebergte. De Temminck's Strandleeuwerik spotten we als eerste vandaag. Het witte rondje onder z'n keel is mooi te zien. Hij blijft perfect in beeld zodat we de zwarte "hoorntjes" op z'n kop ook goed kunnen waarnemen. De Witbandleeuwerik ontdekken we, doordat hij wat stof en het zand wegpikt. Zo is de beweging waar te nemen en verradt hij zichzelf. De lange, iets kromme snavel en hoge poten zijn opvallend. Ook spotten we in dit gebied een Zwartbuikzandhoen die roepend over komt vliegen (en weer terug) en een Atlasarendbuizerd op een steen. Verderop zit er nog eentje op een kale tak in een vrij hoge boom. Dan laat hij zich in een flits een heel eind verder op de grond vallen, wat vreemde bewegingen: hij blijkt een woestijnrat te vangen (telescoop)! Op zo'n afstand. Hij heeft dus arendsogen! We zien hier ook een prachtig paartje van de Roodstuitapuit, die alleen maar hier voorkomt.

Temminck's Strandleeuwerik

Roodstuitapuit

Deze middag bezoeken we de Gorges du Dadès. Het is een idee van Rachid. Na het uiteenzetten van de opties door Paul wordt hier democratisch voor gekozen. We genieten volop. Het is een prachtige fotogenieke kloof met onvoorstelbare rotsformaties. Het is niet eenvoudig om te stoppen. Dat kan een enkele keer en dan zien we de Blauwe Rotslijster en onderweg de Zwarte Tapuit en de Witkruittapuit.

Vanavond is er muziek. De mannen beroeren met hand en vingers de met huiden bespannen trommels van allerlei grootte. Zij nodigen ons uit mee te doen. Velen geven gehoor aan deze oproep, dus wordt het een trommelavond.

Onze volgende bestemming is Merzouga, in de Sahara. Onderweg stoppen we in de Gorge du Todra. We zijn vroeg: er is nog schaduw in de kloof en nog geen toeristen, maar ook geen vogels. In de bedding van de stroom is geen water te bekennen. We lopen de kloof verder in. Opeens ziet iemand een Havikarend boven de rand van de kloof. Alle verrekijkers naar boven met de zon mee. Het zijn er twee! Soms gaan ze zitten, dan buitelen ze rond elkaar. Intussen vliegen de Rotszwaluwen boven de rivierbedding. We zien een Rotsduif en Zwarte Tapuiten. Met de zon erbij lijkt alles tot leven te komen. Dan roept de Atlasgrasmus, van dichtbij te zien, snel heen en weer schietend tussen de schaarse begroeiing. We hebben alle moeite om

deze aparte grasmus te bewonderen. We zien ook nog een Grijze Gors. Tevreden gaan we terug naar ons busje.

Atlasgrasmus

Grijze Gors

Het landschap wordt steeds droger, steniger, woestijnachtiger. Sommigen van onze groep zijn gegrepen door dit landschap. Het beklemd me af en toe. In dit lege landschap zie je soms een figuur in traditionele wollen kleding met puntmuts lopen. Dan zeggen we: “waar komt hij vandaan? Waar gaat hij naar toe?” Onverwachtse, eenzame gestalten. Soms is er nergens groen te bekennen.

Onderweg zien we een Bruingele Babbelaar in de top van een struikje zitten. We stoppen en lopen een stukje terug, zien in een flits twee babbelaars wegvliegen en verdwijnen in de verte. Helaas... Dan stoppen we op een plaats bij een waterput waar we een Rosse Woestijnleeuwerik zien, twee Langsnavelkuifleeuwerikken en een stuk of 10 Sahelzandhoenders! Witkruintapuiten worden al bijna gewoon voor ons als we uit het busje kijken. Toch roepen we nog vaak: “Klapekster”, maar het betreft hier een andere (onder)soort dan aan de kust (*algeriensis*). Deze heeft een klein wit streepje boven het oog (*elegans*).

Rachid wil ons nog waterputten laten zien, in de middeleeuwen ontstaan, in de 18^e eeuw ontwikkeld en nog steeds in gebruik. De waterputten zijn ondergronds via een ingenieus kanalenstelsel met elkaar verbonden. Daar zien we nog de Witbandleeuwerik, vrijwel aan onze voeten en veel mussen samen met een Rosse Woestijnleeuwerik. Onderweg zien we de eerste Bruinnekraan als het al bijna donker is. We zijn in de Sahara en bereiken Merzouga.

Ons verblijf ligt nu aan de rand van de woestijn. De naam zegt het: Les Portes du Désert. De nachten zijn er donker en de sterrenhemel is helder. Voor onze begrippen staat de grote Beer op een vreemde plaats vlak boven ons hoofd. Op onze laatste dag voor de terugreis vertrekken we in 2 Toyota cruisers naar de zandduinen van Erg Chebbi. Wat een verlaten landschap! In de woestijn ontbreken wegen, de 4-wheeldrive jeeps rijden waar ze willen. We zien de zon opkomen. De Bruinnekraan vliegen boven ons. De Berberchauffeurs hebben kennis van vogels, want ze stoppen als ze een Witbandleeuwerik of een andere bijzondere vogel zien. In overleg met Paul bezoeken we de plaatsen waar we vogels verwachten, om te beginnen de Woestijnmus die vaak alleen vroeg in de ochtend te vinden is nabij Berberkampen (ze komen op de Dromedaris keutels af). We zien een mooi groepje van 3 Woestijnmussen, één van de bijzondere soorten waarvoor je speciaal naar de Sahara moet!

Verderop komen we terecht in een zandig stuk met helmgrasachtige pollen goudgeel gras. “Het biotoop van de Woestijngrasmus”, zegt Paul. Even later zien we een zandkleurig klein

vogeltje, de Woestijngrasmus, op de grond springend voor een helmgraspolletje op een heuveltje! Iedereen ziet de vogel, gelukkig maar, want hij is heel snel weer spoorloos verdwenen!

Woestijnmussen

Hierna rijden we door tot in een oase, helling op, helling af. Ineens gaat de eerste auto op de rem boven op een helling. Een hele rij Kroonzandhoenders staat verbaasd naar de 2 auto's te kijken. Het is ook adembenemend, maar vooral voor ons. Later vliegen ze weg, zo mooi om ze te zien vliegen. Vlak voordat de zandhoenders in beeld kwamen, werden vanuit de andere auto twee vliegende Bruingele Babbelaars waargenomen. We gaan wat lopen in de prachtige oase, op zoek naar de babbelaars. We horen er eentje zingen maar kunnen 'm niet vinden. Paul ziet wat verderop een geschikt biotoop voor de fel begeerde Maquiszanger; verspreid staande Tamarisk struiken. Even later heeft Hans er eentje ontdekt! De Maquiszanger zien we maar even met zijn kenmerkende lange staart. Het is een bijzonder beweeglijk vogeltje dat zich op de grond of laag in de Tamarisken ophoudt en net zo snel weer is verdwenen als verschenen.

Kroonzandhoenders

Onze lunchpauze is in een oase waar ook wat water is. We genieten van de meegekregen sandwich op deze bijzondere plek in de woestijn. In een palm zit een paartje Witkruintapuiten

elkaar het hof te maken. Ook de Blauwe Rotslijster is te zien in de rotswand. Woestijnleeuwerikken vliegen af en aan en komen op hun gemak drinken in de oase.

Woestijnleeuwerik

Witbandleeuwerik

De volgende stop is café Jasmina, waar we wat drinken en hun tuin bekijken. Er zijn hier heel veel slimme Tjiftjaffen, die hier zijn gestopt op hun trektocht naar het zuiden. Waarom zou je verder vliegen als het leven hier goed is?

We gaan naar de ondergaande zon op de zandduinen kijken en wat schetst onze verbazing als we ons daar in gezelschap bevinden van een paartje Woestijnmussen? Een aantal lokale Berbermannen vindt ons gezelschap kennelijk ook interessant en proberen ons te volgen. Uiteindelijk druipen ze af. We eten hier de maaltijd in berbersfeer en worden in het donker teruggedreven naar Merzouga.

De laatste dag wordt een lange tocht. We rijden de zuidelijke route terug naar Ouarzazate. Deze voert ons door een ruig en verlaten, droog landschap. Uitzichten laten het beeld zien van het besneeuwde Anti-Atlas gebergte. We kunnen bijna de bus niet uit vanwege de krachtige wind die een heuse zandstorm veroorzaakt. Toch nog de Woestijn- en de Kuifleeuwerik gespot, zo ook de Woestijnklapekster, verschillende zwaluwsoorten en een Atlasarendbuizerd. Het wordt nu een echte zandstorm. Aangekomen in Ouarzazate lijkt de zandstorm verder weg te raken, dus kijken we nog even vogels daar waar we eerder waren bij het stroompje naar het stuwmeer. De Casarca's zijn er nog en de Slobeenden en diverse kwikstaarten. De wind uit de besneeuwde Atlas is krachtig en zo koud als ijs. Ook dat hoort bij een SNP vogelreis!

Erg Chebbi, Merzouga (Marokko, december 2013)

Hanneke van Baalen-Duvekot
Maren-Kessel, 28 december 2013

Foto's: Paul de Winden

Vogellijst Zuid-Marokko, 10 – 21 december 2013

		Oued Sous en Tamri	Oued Massa	Sous vallei	Kloof van Aoulouz	Ouarzazate (stuwmeer)	Ouarzazate - Boumalne	Jbel Sarho (Boumalne)	Gorges de Todra - Merzouga	Merzouga - Erg Chebbi (Sahara)	Merzouga - Ouarzazate
Soortnaam (NL)	Latijnse naam	dag 1	dag 2	dag 3	dag 4	dag 5	dag 6	dag 7	dag 8	dag 9	dag 10
Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>		x			x					
Casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>		x		x	x	x				x
Wilde Eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	x				x					
Pijlstaart	<i>Anas acuta</i>	x	x								
Slobeend	<i>Anas clypeata</i>	x				x	x				x
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>					x					
Barbarijse Patrijs	<i>Alectoris barbara</i>	x									
Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>					x	x				
Jan-van-Gent	<i>Morus bassanus</i>	x	x								
Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>	x	x			x	x				
Marokkaanse Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo lucidus/maroccanus</i>	x	x								
Koereiger	<i>Bubulcus ibis</i>	x	x		x	x	x	x	x		x
Kleine Zilverreiger	<i>Egretta garzetta</i>	x	x		x	x	x		x		x
Grote Zilverreiger	<i>Ardea alba</i>		x								
Blauwe Reiger	<i>Ardea cinerea</i>	x	x	x	x	x	x				
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>				x	x	x				x
Zwarte Ooievaar	<i>Ciconia nigra</i>					x					
Heremietibis	<i>Geronticus eremita</i>	x	x								
Lepelaar	<i>Platalea leucorodia</i>	x	x				x				
Flamingo	<i>Phoenicopterus roseus</i>	x	x								
Visarend	<i>Pandion haliaetus</i>		x			x					
Slangenarend	<i>Circaetus gallicus</i>			x							
Havikarend	<i>Aquila fasciata</i>								x		
Bruine Kiekendief	<i>Circus aeruginosus</i>	x				x	x				
Atlasarendbuiser	<i>Buteo rufinus cirtensis</i>			x	x	x	x	x			x
Sperwer	<i>Accipiter nisus punicus</i>							x			
Grijze Wouw	<i>Elanus caeruleus</i>		x	x	x	x					
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Lannervalk	<i>Falco biarmicus erlangeri</i>			x							
Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	x	x								
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	x	x			x					
Kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>		x								
Steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	x									
Renvogel	<i>Cursorius cursor</i>		x								
Bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula</i>	x	x			x	x				
Zilverplevier	<i>Pluvialis squararola</i>		x								
Drieteenstrandloper	<i>Calidris alba</i>	x									
Bonte Strandloper	<i>Calidris alpina</i>	x	x								
Krombekstrandloper	<i>Calidris ferruginea</i>		x								
Witgat	<i>Tringa ochropus</i>				x	x	x				x
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	x	x		x	x					x

		Oued Sous en Tamri	Oued Massa	Sous vallei	Kloof van Aoulouz	Ouarzazate (stuwmeer)	Ouarzazate - Boumalne	Jbel Sarho (Boumalne	Gorges de Todra - Merzouga	Merzouga - Erg Chebbi (Sahara)	Merzouga - Ouarzazate
Soortnaam (NL)	Latijnse naam	dag 1	dag 2	dag 3	dag 4	dag 5	dag 6	dag 7	dag 8	dag 9	dag 10
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	x									
Groenpootruiter	<i>Tringa nebularia</i>	x	x			x					
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	x									
Rosse Grutto	<i>Limosa lapponica</i>	x	x								
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	x	x								
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>					x					
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>	x	x				x				
Dunbekmeeuw	<i>Larus genei</i>	x									
Geelpootmeeuw	<i>Larus michahellis</i>	x	x								
Audouins Meeuw	<i>Larus audouinii</i>	x									
Kleine Mantelmeeuw	<i>Larus fuscus</i>	x	x								
Grote Stern	<i>Sterna sandvicensis</i>	x	x								
Lachstern	<i>Gelochelidon nilotica</i>	x									
Reuzenster	<i>Hydroprogne caspia</i>		x								
Zwartbuikzandhoen	<i>Pterocles orientalis</i>							x			
Sahelzandhoen	<i>Pterocles senegallus</i>								x		
Kroonzandhoen	<i>Pterocles coronatus</i>									x	
Rotsduif	<i>Columba livia</i>				x			x	x	x	x
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>				x						
Turkse Tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Palmtortel	<i>Streptopelia senegalensis</i>		x	x	x						
Kuifkoekoek	<i>Clamator glandarius</i>	x									
Maghrebbosuil	<i>Strix aluco mauretanica</i>			x							
Woestijnsteenuil	<i>Athene glaux</i>	x			x	x			x		
Vale Gierzwaluw	<i>Apus pallidus</i>										x
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>				x						
Kuifleeuwerik	<i>Galerida cristata</i>	x	x	x	x	x		x			x
Langsnavelkuifleeuwerik	<i>Galerida macrorhyncha</i>								x		
Theklaleeuwerik	<i>Galerida theklae</i>			x			x	x	x		
Kortteenleeuwerik	<i>Calendrella brachydactyla</i>							x			
Kleine Kortteenleeuwerik	<i>Calendrella rufescens</i>		x					x			
Woestijnleeuwerik	<i>Ammomanes deserti</i>						x	x	x	x	x
Rosse Woestijnleeuwerik	<i>Ammomanes cinctura</i>								x	x	
Temminks Strandleeuwerik	<i>Eremophila bilopha</i>							x			
Witbandleeuwerik	<i>Alaemon alaudipes</i>							x	x	x	
Vale Oeverzwaluw	<i>Riparia paludicola</i>			x							
Rotszwaluw	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	x	x	x	x	x	x		x		x
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	x	x	x	x	x	x				x
Witte Kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Marokkaanse Kwikstaart	<i>Motacilla subpersonata</i>				x	x	x		x		x

		Oued Sous en Tamri	Oued Massa	Sous vallei	Kloof van Aoulouz	Ouarzazate (stuwmeer)	Ouarzazate - Boumalne	Jbel Sarho (Boumalne	Gorges de Todra - Merzouga	Merzouga - Erg Chebbi (Sahara)	Merzouga - Ouarzazate
Soortnaam (NL)	Latijnse naam	dag 1	dag 2	dag 3	dag 4	dag 5	dag 6	dag 7	dag 8	dag 9	dag 10
Gele Kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>				x						x
Iberische Kwikstaart	<i>Motacilla iberiae</i>					x					x
Grote Gele Kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>				x	x	x		x		x
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>		x								
Zwarte Roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros gibraltariensis</i>	x	x		x	x	x	x	x		
Diadeemroodstaart	<i>Phoenicurus moussieri</i>	x	x	x	x	x				x	
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>					x					
Witkruintapuit	<i>Oenanthe leucopyga</i>				x	x	x	x	x	x	x
Zwarte Tapuit	<i>Oenanthe leucura</i>	x			x			x	x		
Woestijntapuit	<i>Oenanthe deserti</i>					x			x	x	
Roodstuittapuit	<i>Oenanthe moesta</i>							x			
Roodborsttapuit	<i>Saxicola rubicola</i>	x	x		x	x					x
Marokkaanse Merel	<i>Turdus merula mauritanicus</i>	x	x	x	x		x	x	x		x
Blauwe Rotslijster	<i>Monticola solitarius</i>		x		x			x	x	x	x
Maghrebmaquiszanger	<i>Scotocerca inquieta saharae</i>									x	
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>		x	x							
Kleine Zwartkop	<i>Sylvia melanocephala</i>	x	x	x	x	x	x				
Brilgrasmus	<i>Sylvia conspicillata</i>					x			x	x	
Afrikaanse Woestijngrasmus	<i>Sylvia deserti</i>									x	
Atlasgrasmus	<i>Sylvia deserticola</i>								x		
Graszanger	<i>Cisticola juncidis</i>	x	x			x					x
Cettis Zanger	<i>Cettia cetti</i>	x									
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Grauwe Vliegenvanger	<i>Muscicpa striata</i>						x				
Koolmees	<i>Parus major excelsus</i>			x							
Maghreb/Tenerifepimpelmees	<i>Cyanistes ultramarinus</i>							x			
Woestijnklapekster	<i>Lanius elegans elegans</i>									x	
Donkere Woestijnklapekster	<i>Lanius elegans algeriensis</i>	x	x	x	x	x		x	x		x
Zwartkruintsjagra	<i>Tchagra senegalus</i>		x								
Grauwe Buulbuul	<i>Pycnonotus barbatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Bruingele Babbelaar	<i>Turdoides fulva</i>								x	x	x
Maghrebekster	<i>Pica mauretunica</i>	x	x	x	x						
Bruinnekraaf	<i>Corvus ruficollis</i>								x	x	x
Zwarte Spreeuw	<i>Sturnus unicolor</i>		x	x	x		x				
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Woestijnmus	<i>Passer simplex</i>									x	
Atlasvink	<i>Fringilla coelebs africana</i>			x			x	x			
Groenling	<i>Carduelis chloris voousi</i>		x	x		x					
Putter	<i>Carduelis carduelis parva</i>		x			x	x				

		Oued Sous en Tamri	Oued Massa	Sous vallei	Kloof van Aoulouz	Ouarzazate (stuwmeer)	Ouarzazate - Boumalne	Jbel Sarho (Boumalne	Gorges de Todra - Merzouga	Merzouga - Erg Chebbi (Sahara)	Merzouga - Ouarzazate
Soortnaam (NL)	Latijnse naam	dag 1	dag 2	dag 3	dag 4	dag 5	dag 6	dag 7	dag 8	dag 9	dag 10
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>		x	x							
Europese Kanarie	<i>Serinus serinus</i>	x	x	x	x		x				
Woestijnvink	<i>Bucanetes githagineus zedlidzi</i>					x					
Cirlgors	<i>Emberiza cirlus</i>				x						
Grijze Gors	<i>Emberiza cia</i>								x		
Huisgors	<i>Emberiza sahari</i>		x	x	x	x	x	x	x		
Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>					x					